

HELSINGIN
FILHARMONINEN
KUORO

Manifestum

ROSSINI

Petite messe solennelle

ANNIKA LEINO SOPRAANO JENI PACKALEN MEZZOSOPRAANO
EERO LASORLA TENORI HEIKKI KILPELÄINEN BASSO
JUKKA NYKÄNEN & JENNA RISTILÄ PIANO ANU PULKKINEN URUT
JONAS RANNILA KAPELLIMESTARI

PETITE MESSE SOLENNELLE

Gioachino Rossini (1792-1868) oli järjestyksessään ensimmäinen siitä säveltäjäisikosta, joka omilla teoksillaan rakensi italialaisen romanttisen oopperakirjallisuuden vankan perustan. Ne neljä muuta olivat tietenkin Gaetano Donizetti, Vincenzo Bellini, Giuseppe Verdi ja Giacomo Puccini.

Rossinin äiti oli laulaja ja siksi Gioachino oli lapsesta asti tekemisissä oopperamusiikin parissa ja teatteriympäristössä. Ja vaikka poika ei mikään erityisen ahkera opiskelija ollutkaan, hän oppi helposti soittamaan useita eri soittimia. Helppous ja vaivattomuus ovatkin niitä sanoja, jotka enemmän tai vähemmän kuvaavat koko Rossinin elämää, myös hänen sävellystensä syntyprosessia. Jo teini-ikäisenä syntyivät ensimmäiset oopperasävellyskokeilut, 18-vuotiaana sävelletyn *La cambiale di matrimonio* (1810) myötä hän löysi myös ainakin tuolloin itselleen sopivimman sävellystyyppin, koomisen oopperan, *opera buffa*.

Buffa-oopperoita alkoikin syntyä Rossinin sävelkynästä pikavauhtia, sillä kuten monen muun aikalaisensa, myös Rossinin työskentelytahti oli hämmästyttävän nopea. Osin tämä johtui myös siitä, että Rossini häikäilemättä kierrätti ja uusiokäytti säveltämänsä materiaalia: uuden libreton myötä sanat vaihtuivat, mutta musiikki pysyi muuttumattomana. Kyseinen tapa ei tosin ollut mitenkään poikkeuksellista, pikemminkin normaali käytäntö tuon ajan oopperamaailmassa. Uusia teoksia janoitiin eri oopperatalojen ohjelmistoon ja usein säveltäjällä oli aikaa vain kuukausia tai jopa vain viikkoja uuden oopperan kirjoittamiselle. Rossini-kantaesityksiä kuultiin ja nähtiin kiihtyvällä tahdilla 1800-luvun toisella vuosikymmenellä mm. Venetsiassa, Milanossa, Roomassa ja Napolissa.

Ja koska ainakin Rossinille säveltäminen oli helppoa ja vaivatonta, hän melko usein sävellysprosessin aikana keskittyi toiseen suureen intohimoonsa, herkuteluun ja elämästä nauttimiseen ja lykkäsi sävellystyön aloittamista viimeiseen mahdolliseen ajankohtaan. Niinpä esimerkiksi Sevillan parturin (*Il barbiere di Siviglia*, 1816) kerrotaan syntyneen pariviikkoisen intensiivisen sävellyksperiodin aikana. Melkoinen saavutus, vaikka alkusoitto olikin omaa kierrätysmateriaalia: alun perin Aureliano in Palmira -oopperaan (1813) sävellettyä musiikkia Rossini oli kertaalleen jo hyödyntänyt myös toisessa teoksessaan Elisabetta, regina d'Inghilterra (1815).

Gioachino Rossini oli osa sitä ensimmäistä eurooppalaista säveltäjäsupolvea, joka vaurastui, suorastaan rikastui sävellystuotannollaan. 1800-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä hän matkusteli paljon, eli melko loisteliasta elämää

ja, tiiviiden sävellysjaksojen ohella kehitti itsestään merkittävän ruoanlaiton mestarin. Rossini on jopa luonnehtinut itseään ”kolmannen luokan pianistiksi, mutta ensiluokkaiseksi kokiksi”. Vaikka Rossini matkusti ympäri Eurooppaa juhlettuna sankarisäveltäjänä, Pariisista muodostui lopulta hänen elämänsä tärkein kiintopiste ja hän toimi mm. Théâtre Italienin musiikillisena johtajana ja sittemmin kuninkaan hovisäveltäjänä.

Rossinin vain parikymmentä vuotta kestäneen aktiivisen oopperasävellysjakson aikana ooppera sävellysmuotona koki merkittäviä muutoksia ja Rossini itse oli eräs suurimpia vaikuttajia tuohon muutokseen. 1810-luvun opera buffat olivat cembalosäestyksellisine secco-resitatiiveineen vielä osa klassisimien ajan italialaista oopperaperinnettä, mutta myöhemmässä tuotannossaan Rossini korvasi cembalon orkesterilla ja resitatiivitkin muuttuivat puherytmin vapaasta tempokäsittelystä yhä enemmän laullisempaan suuntaan. Itse asiassa aika harvan oopperasäveltäjän tyylillä on muuttunut uran aikana niin paljon ja niin nopeasti kuin Rossinin. Jos Sevillan parturi kumarsi vielä syvään kohti Mozartia, hänen viimeinen oopperansa Wilhelm Tell (Guillaume Tell, 1829), todellinen grand opéra, raotti ovea sekä tarinansa että musiikillisen ilmaisunsa puolesta Verdille ja muille seuraaville romantiikan ajan suurille oopperasäveltäjille.

Se, miksi Rossini lopetti oopperoiden säveltämisen uransa huipulla, vielä melko nuorena, 37-vuotiaana, on jäänyt vaille tyhjentävää vastausta. Ehkä hän koki oopperamaailmassa tapahtuneet tyylilliset muutokset liian suurina, ehkä hän koki oman asemansa Pariisissa uhattuna mm. Giacomo Meyerbeerin taholta, tai ehkä hän vain koki tehneensä tarpeeksi: nelisenkymmentä oopperaa 19 vuodessa, olihan siinä jo elämäntyötä kerrakseen! Ja vaikka tuo lopetuspäätös kenties ei ollutkaan mikään selkeä äkkiratkaisu (tiedetään, että hän ainakin suunnitteli Faust-aiheisen oopperan säveltämistä), Wilhelm Tell jäi Rossinin viimeiseksi oopperaksi. Sitä seuranneet vuosikymmenet hän antautui lähes yksinomaan elämännautintoihin, jotka parinkymmenen vuoden aktiivinen sävellysjakso ja sen myötä tapahtunut vaurastuminen mahdollistivat.

Kun oopperasäveltäminen ei enää rasittanut Rossinin arkea, hän keskittyi ylläpitämään asemaansa eräänä pariisilaisseurapiirien johtohahmona ja järjesti huikeita musiikillisia illanviettoja (soirées musicales) kaupunkikodissaan ja maaseutuhuvilassaan, joissa herkuttelu vietiin äärimmäisyyksiin asti. Sävelkynäänsä hän tarttui harvoin, ja jos niin teki, kyse oli lähinnä pienimuotoisten hupailujen kirjoittamisesta joko päivällisvieraiden hauskuuttamiseksi tai vaikkapa villakoiransa syntymäpäivän kunniaksi. 1830-luvulla valmistunut Stabat Mater -kirkko-teos oli merkittävä poikkeus näiden pikkukappaleiden rinnalla, mutta muuten Rossini tuntui viihtyvän mainiosti ilman säveltämisen pakkoa ja siitä aiheutuvia turhia paineita.

Kun sitten kesällä 1863, yli kahdenkymmen vuoden sävellystauon jälkeen kuultiin, että buffa-oopperan mestari, "Monsieur Crescendo" oli säveltämässä uutta teosta, herätti se ymmärrettävästi suurta huomiota ja mielenkiintoa. Se, millainen teos tuon kesän aikana maaseutuhuvilalla syntyi, lienee ollut melkoinen yllätys, niin erikoinen ainakin esityskokoonpanoltaan se lopulta oli. Kreivitär Louise Pillet-Willille omistettu Petite Messe solennelle pohjautuu katolisen messun tekstiin, mutta jo lähtökohtaisesti, kantaesityspaikkakin huomioiden, se ei kuitenkaan ole ihan kaikkein hengellisintä kirkkomusiikkia.

Teos ei nimestään huolimatta ole ainakaan kestoltaan mikään pikkumessu, esim. klassismin ajan missa brevisten tapaan, vaan lyhyimmilläänkin, kantaesitysversiossaan, reilusti toista tuntia kestävä kokonaisuus. Kenties Rossini nimivalinnallaan halusi korostaa messun esityskokoonpanoa, joka on pieni ja myös melko epätyypillinen: pieni sekakuoro (säveltäjän omia ihanteena 12 laulajaa, apostolien lukumäärän mukaan), jonka laulajista muodostuu myös solistikvartetti, kaksi pianoa ja harmoni. Ei muuta. Se tosin on mainittava, että edes kantaesityksessä tuo Rossinin mainitsema ihannekokoonpano ei toteutunut; kuoro oli 15-henkinen ja neljä solistia olivat kaikki huipputaitelijoita, Rossinin omia suosikkeja.

Marraskuussa 1864 Petite Messe solennelle esitettiin kahdesti kutsuvierasyhteisöille kreivi ja kreivitär Pillet-Willin uuden kaupunkiresidenssin suuressa salissa ja seuraavana vuonna samassa paikassa toiset kaksi esitystä. Koska teoksen orkestraatio (jos sitä nyt edes orkestraatioksi voi kutsua) on vähintäänkin epätavallinen ja lähtökohtaisesti siis konserttialia, ei kirkkoakustiikkaa varten suunniteltu, sen jatkojalostaminen oli vain ajan kysymys. Rossini ymmärsi tämän myös itse ja välttääkseen sen, että joku toinen hänen kuolemansa jälkeen olisi tuon työn tehnyt, hän kirjoitti itse messun orkesteriversion keväällä 1866. Samassa yhteydessä hän lisäsi siihen aiemmin erilliseksi sooloteokseksi kirjoittamansa O Salutaris hostia -osan. Orkesterisäestyksellinen Petite Messe solennelle ensiesitettiin vasta Rossinin kuoleman jälkeisenä vuonna, 1869.

Mutta miksi Rossini tämän "pikkumessun" sitten päätti kirjoittaa, vuosikymmenien säveltämättömyyden jälkeen? Kyseessä lienee vähän samankaltainen arvoitus kuin se, miksi hän yllättäen lopetti oopperoiden säveltämisen. Oliko ikääntyvän säveltäjämestarin kesänvietto tuona kesänä erityisen pitkävetelistä vai halusiko hän palata nuoruutensa päivien käsityön pariin; työstää uutta partituuria vielä kerran? Vai oliko kyseessä ihan puhdas tilaustyö? Tuskinpa aina-kaan pelkästään rahan takia Rossini tämän teoksen kirjoitti.

Vai olisiko kyse sittenkin jostain hieman syvällisemmästä, inhimillisemmästä seikasta? Rossini kirjoitti itse käsikirjoituksen loppuun kaksikin viestiä Jumalalle, joista ensimmäisessä hän pyytää ehkä hieman kevyin sanavalinnoin itselleen

paratiisipaikkaa. Joku on todennut tämän vain osoituksena Rossinin tunnetusti aika persoonallisesta huumorintajusta, mutta voisiko tuossa pyynnössä olla sisällä myös jotain todellista? Rossini oli messua kirjoittaessaan jo iäkäs mies. Toisen toistaan seuranneet juhlapäivälliset ja muut herkkutuhetket olivat jättäneet jälkensä säveltäjämestarin kehoon: Rossini oli viimeisinä vuosinaan todella lihava. Ehkäpä hän oikeasti ymmärsi tässä vaiheessa elinvuosiensa rajallisuuden ja päätti käydä pientä vuoropuhelua Jumalan kanssa oman tulevaisuutensa ja taivaspaikkansa takia?

Jos teosta alkaa tutkia tämänkaltainen vaihtoehto mielessään, tulee huomaneeksi joitakin mielenkiintoisia seikkoja mm. messutekstin käsittelyn osalta. Tekstiltään pisin osa, Credo, on monesti säveltäjien pieni murheenkryini, nimenomaan tekstimassan runsauden takia. Usein uskontunnustusteksti käydäänkin läpi aika selkeästi vailla sanatoistoja, toisin kuin esimerkiksi Kyrie, jossa tekstiä on kokonaisuudessaan oikeastaan vain kaksi sanaparia.

Petite Messe solennellen uskontunnustuksessa merkillepantavaa on kokonaisuuden kannalta merkittävän alkutekstin ”Credo in unum Deum” toistuva esiin nostaminen osan aikana. Sana Credo toistuu kokonaisuudessa kaiken kaikkiaan 22 kertaa ja kun uskontunnustus yleensä päättyy Amen-sanaan, halusi Rossini kuitenkin vielä kerran todeta ja vieläpä sanajärjestyttä muuttaen ”In unum Deum Credo” ja totta kai, viimeinen sana fortissimossa. Jos tarkoitus oli vakuuttaa Jumala omasta uskostaan, niin eiköhän se tullut tuossa nyt alleviivattua!

Rakenteeltaan Petite Messe painottuu kolmeen ensimmäiseen messunosaan. Kyrie on kuoron oma numero, Christe eleison -teksti lauletaan jopa hieman renessanssi-henkisesti a cappella. Gloria-osassa pääroolissa ovat solistit. Kuoro kyllä aloittaa ja huipentaa osan, mutta solistikvartettia Rossini hyödyntää osan aikana monipuolisesti eri kokoonpanoissa. Pientä huomiota herättää sekä tenori- että bassosoolojen miltei marssimainen poljento. Credo on loppufuugaan asti solistikvartetin ja kuoron jatkuvaa vuoropuhelua, jonka vain sopraanosolistin Crucifixus hetkeksi katkaisee.

Petite Messe solennellen musiikille luonteenomaista on tietty yllätyksellisyys. Ikään kuin vanha säveltäjämestari olisi hykerrelleen nuotteja kirjoittaessaan miettinyt sitä, että ”ettepä arvaakaan miten tästä edetään”. Ehkä se suurin yllätys teoksessa on pianosoololle kirjoitettu pitkäkö Prélude Religieux Credo-osan jälkeen, jonka harmonin lyhyt Ritornello liittää solistien ja kuoron a cappellana laulamaan Sanctukseen.

Liekö tässä vaiheessa sävellystyötä (jos siis Rossini kirjoitti teoksen osa osalta, esitysjärjestyksessä) säveltäjä menettänyt mielenkiintonsa projektiin, tuliko hänelle kiire, vai tajusiko hän lopultakin sen, että kovin ”petite” kokonaisuus-

desta ei edellä kirjoitetulla tavalla tule? Niin tai näin, Sanctus- ja Agnus Dei -osat Rossini kävi läpi merkittävän paljon nopeammin ja yksikertaisemmin kuin edelliset kolme. Jopa hieman häkellyttävää on huomata, että koko Sanctus-Benedictus-Hosanna -kokonaisuus on tahtimäärältään vain kolmannes Gloria-osan bassosooloon "Quoniam, tu solus sanctus" verrattuna. Messun viimeinen osa, Agnus Dei on alttosolistin ja kuoron vuorokeskustelu, jossa solistin uljas, suorastaan oopperamaisen dramaattinen laulu toistuvasti keskeytyy kuoron hartaiden "Dona nobis pacem" -pyyntöjen ajaksi. Loppuhuipennus tehdään sitten yhdessä mollista duuriin siirtyen. Ja jotta se koko teokselle tunnusomainen yllätyksellisyys säilyisi loppuun asti, ihan viimeiset akordit annetaan kuitenkin pianisteille ja harmonin soittajalle.

Tämäniltainen esitys on jonkinlainen hybridi-versio Rossinin Petite Messe solennellesta. Teos esitetään kirkossa alkuperäisen konserttisalin asemasta, kuoro on alkuperäisversioon nähden merkittävän paljon suurempi, n. 60 laulajaa ja harmonin osuudet soitetaan uruilla. Toisaalta se ei ole siis orkesterisäestyksellinen ja tavoittelee muodoltaan lähtökohtaisesti alkuperäisversiota: kantaesityksen jälkeen teokseen liitetty O Salutaris -osa on jätetty pois.

Gioachino Rossinin säveltäjäura päättyi tänään kuultaviin säveliin. Olivatpa teoksen syntyyn liittyvät syyt ja taustat sitten mitä tahansa, mestarisäveltäjän kynän jälki on ollut selkeän ammattitaitoinen. Vaikka messun soitinkokoonpano onkin suorastaan eriskummallinen, lopputuloksena on värikäs, positiivisesti etenevä ja toistuvia musiikillisia yllätyksiä tarjoava loisteliaanvauhdikas kokonaisuus!

Olli Tuunanen

HELSINGIN FILHARMONINEN KUORO (HFK) on perustettu vuonna 2007. Kuoro on vakiinnuttanut asemansa yhtenä Suomen johtavista suurkuoroista. Kuoro tunnetaan rohkeista ohjelmistovalinnoista, ilmaisuvoimasta ja metallikkaasta soinnista.

Viime vuosien ohjelmistoon kuuluvat muun muassa Verdin, Mozartin ja Brahmsin Requiem, Klamin Psalmus ja Orffin Carmina Burana. Kuoro on nähty myös ooppera- ja operetti-Produktioissa heittäytymässä milloin Puccinin Turandotin (2020, 2023), Lehárin Giudititan (2019), Verdin Don Carloksen (2018) tai Bernsteinin Candiden (2018, 2022) kuorokohtauksiin. Syksyllä 2023 HFK vieraillee Suomen kansallisoopperan ja -baletin produktiossa Messa da Requiem.

HFK on tehnyt yhteistyötä lukuisten orkesterien kanssa, mm. Vaasan kaupunginorkesteri, Kirkkonummen kamariorkesteri, Pori Sinfonietta, Helsinki Sinfonietta, Ylioppilaskunnan soittajat ja Suomen kansallisoopperan ja -baletin orkesteri. Yhdessä RSO:n kanssa HFK säästi maailmankuulua bassobaritoni Bryn Terfeliä hänen Suomen konsertissaan (2011). Yhteiskonserteissa on esiinnytty esimerkiksi Kansallisoopperan kuoron, Mieskuoro Manifestumin ja Ilmajoen oopperakuoron kanssa.

Kuoro on vierailut Heináveden musiikkipáivillä (2017), Ilmajoen musiikkijuhlilla (2018), Joroisten musiikkipáivillä (2022), Kangasniemen musiikkiviikoilla (2022) ja Hamina Tattuossa (2023). Vuonna 2015 vierailukohteena oli Exporse Grasse Ranskassa. Kuoroa voi kuulla säännöllisesti myös Helsingin tuomiokirkon jumalanpalveluksissa. Lisäksi kuorolaisten muodostamat pienryhmät juhlistavat tilauksesta niin pienempiä kuin isompiakin tilaisuuksia.

HFK:n laulajat ovat musiikin opiskelijoita, ammattimuusikoita tai kokeneita laulun harrastajia. Kuoron taiteellisena johtajana on toiminut syksystä 2016 Jonas Rannila. Aikaisemmin taiteellisena johtajana ovat toimineet Hannu Norjanen (2007 - 2012) ja Dani Juris (2012 - 2016).

MANIFESTUM on perustettu 2010. Kuoro on Jonas Rannilan johdolla vuodesta 2014 lähtien pyrkinyt monipuolistamaan ohjelmistoaan. Kuoro on esittänyt mielenkiintoisina ohjelmakokonaisuuksina eri aikakausien mieskuorokirjallisuuden helmiä, yllätyksillä höystettynä, perinteitä unohtamatta.

Tunnettujen mestariteosten lisäksi kuoron ohjelmisto on tarjonnut laulajilleen ja yleisölle sävellyksiä, jotka ovat rikastuttaneet ja syventäneet tietouttamme mieskuoromusiikista. Samalla kuoro on panostanut laajempien kokonaisuuksien säännölliseen esittämiseen. Manifestum on myös ennakkoluulottomasti tehnyt yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa. Kuoro on vuodesta 2016 yhdessä yhteistyökumppaniensa kanssa järjestänyt pyhäinpäiväkonsertin, (2016 ja 2020 Brahms Ein deutsches Requiem, 2017 Mozart Requiem ja Lauridsen Lux aeterna, 2018 Mendelssohn Paulus, 2019 Rossinin Petite Messe solennelle ja 2022 Verdin Messa da Requiem). Olemme vuosien saatossa tehneet yhteistyötä mm. Helsingin Filharmonisen kuoron, Somnium Ensemblen, Ylioppilaskunnan Soittajien ja Kirkkonummen Kamariorkesterin sekä pääkaupunkiseudun eri kuorojen mies- ja naislaulajien kanssa.

Keväällä 2018 Manifestum esitti ”Romantiikka ja Kapina” teeman alla Anton Brucknerin mieskuoroteoksia sekä Kurt Weillin sielunmessun Das Berliner Requiem. Sarja jatkui 2019 konsertilla, joka sisälsi Brahmsin, Mendelssohnin, Schubertin ja Straussin Suomessa harvemmin kuultuja keskieurooppalaisia mieskuoroteoksia kontrastina uudemmille modernistisille sävellyksille. Kuoro esitti viime keväänä Kuoromusiikin kausikonserttisarjassa tiivistelmän viimeisten vuosien ohjelmistostaan. Kuoro on kesän aikana uudistanut toimintatapojansa ja jatkaa tästä eteenpäin projektikuorona.

KAPELLIMESTARI-KUORONJOHTAJA JONAS RANNILA

on tämän hetken kysytyimpiä oopperakapellimestareita Suomessa. Rannila toimii Opera BOXin musiikillisena johtajana ja Helsingin filharmonisen kuoron sekä Suomalaisen oratoriokuoron taiteellisena johtajana. Hänen repertuaarinsa musiikkiteatterin ja kuoro-orkesteriteosten kapellimestarina on maamme laajimpia.

Jonas Rannila debytoi kapellimestarina Suomen Kansallisoopperassa kaudella 2022-23 ja on vierailut viime vuosina mm. Tampere filharmonian, Turun filharmonisen orkesterin, Kuopion, Joensuun, Mikkelin ja Kemin kaupunginorkesterien sekä Tapiola-, Pori- ja Kymi sinfoniet-

tan, Kamariorkesteri Avantin, Vantaan vihdeorkesterin ja Suomalaisen barokkiorkesterin kapellimestarina. Rannilan johtamia näyttämöteoksia kaudella 2023-24 ovat mm. Puccinin "Tosca", Lindgrenin "In transit", Kantelisen "Joulu on bling!", Prokofievin "Rakkaus kolmeen appelsiiniin", Salonen-Steinin "Animagios"-musikaali ja Mozartin "Taikahuilu". Kauden ohjelmistoon kuuluvat myös suuret kuoroteokset Rossinin "Petite messe solennelle", Verdin "Requiem", Honeggerin "Le roi David", Bachin "Matteuspassio", Händelin "Messias" sekä Brahmsin "Ein deutsches Requiem". Rannila valittiin myös Klaus Mäkelän ja Sakari Oramon mestarikursseille Tukholman Kuinkaallisen filharmonikkojen ja Oslon filharmonisen orkesterin kanssa. Kaudella 2024-25 Rannila toimii kapellimestarina Tampereen teatterin, Tampere filharmonian ja Tampere-talon suurtuotannossa: "Taru sormusten herrasta".

Jonas Rannila valmistui joulukuussa 2017 musiikin maisteriksi Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta, pääaineenaan kuoronjohto. Hän on opiskellut orkesterin- ja kuoronjohtoa myös Leipzigin ja tutkinut oopperateoksia Rooman Villa Lantessa. Rannilan kapellimestariopettajina ovat toimineet mm. professorit Roland Börger, Leif Segerstam, Florian Ludwig ja Barbara Rucha. Kuoronjohtoa Rannila on opiskellut muun muassa Matti Hyökin ja Nils Schweckendiekin johdolla. Rannilan laaja-alaista musiikinopiskelua ovat tukeneet myös pianon- ja oboensoitto sekä tausta Cantores Minores -poikakuorossa. Hän on opiskellut laulua Hannu Niemelän, Jorma Elorinteen ja Tom Nymanin johdolla sekä laulanut mm. Savonlinnan oopperajuhlakuorossa ja Helsingin kamarikuorossa. Rannila on myös toiminut pianon- ja cembalonsoittajana Savonlinnan oopperajuhlaorkesterissa ja työskennellyt apulaiskapellimestarina mm. maestroille Okko Kamu, Alberto Hold-Garrido, Santtu-Matias Rouvali, Lawrence Foster ja Xian Zhang.

Richard Wagner -kulttuuriyhdistys valitsi Rannilan vuoden 2012 Bayreuth-stipendiaatiksi. Mm. Pro Musica -säätiö, Svenska kulturfonden, Taiteen edistämiskeskus, Niilo Helanderin -säätiö, Muusikkojen liitto, Islantilais-suomalainen kulttuurirahasto sekä Salzburgin musiikkijuhlien ystävät Suomessa ry. ovat tukeneet Rannilan taiteellista toimintaa. Uuden musiikin foorumi, EU:n rahoittama Ulysses Network valitsi Jonas Rannilan sen jäseneksi vuonna 2016. Rannila toimi säveltäjä Uno Klami -seuran puheenjohtajana 2020-23.

SOPRAANO ANNIKA LEINO valmistui Musiikin maisteriksi Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta 2018. Hänen oopperaroollejaan ammattiproduktioissa ovat olleet mm. Lú (Puccini: Turandot), Governess (Britten: The Turn of the Screw), Micaela (Bizet: Carmen), Nedda (Leoncavallo: I Pagliacci), Helmwig (Wagner: Valkyyria) sekä Eeva (Tikka: Rakkaus on väkevä kuin kuolema, kantaesitys). Leino on laulanut niin kirkkomusiikki- kuin orkesteriteosten solistina ja tekee säännöllistä lied-yhteistyötä pianistien Jukka Nykänen ja Kirill Kozlovski kanssa.

Talvella 2019 Leino saavutti finaaliapaikan Lappeenrannan valtakunnallisissa laulukilpailuissa ja hänet palkittiin OP Etelä-Karjalan erikoispalkinnolla. Kesällä 2019 hän voitti Kangasniemen laulukilpailun.

Leino opiskelee tällä hetkellä sopraano Miina-Liisa Varelän johdolla. Hänen taiteellista työtään ovat tukeneet Pro Musica -säätiö, Taiteen edistämiskeskus sekä Musiikin edistämiskeskus.

JENI PACKALÉN teki debyyttinsä vuonna 2008 West Coast Kokkola festivaaleilla Puccinin oopperassa Suor Angelica ja tämän jälkeen Suomen Kansallisoopperassa syksyllä 2009, Ullan roolissa Olli Kortekankaan oopperassa Isän tyttö. Tämän jälkeen rooleja on kertynyt useita, mm. La principessa d'Eboli Verdin oopperassa Don Carlo, Carmen oopperassa La Tragedie de Carmen, Suzuki Puccinin Madama Butterflyssa, Olga Tšaikovskin Jevgeni Oneginissa sekä Stravinskyn Hulttion tien Baba The Turk. Syksyllä 2019 Jeni oli mukana Suomen Kansallisoopperan suurta huomiota herättäneessä Wagnerin Reininkulta-oopperassa roolinaan Flosshilde.

Packalénilla on myös läheinen suhde kamari-, barokki- ja kirkkomusiikkiin. Hän on vuodesta 2010 lähtien esiintynyt säännöllisesti Kuhmon Kamarimusiikkijuhlilla. Hän on sen lisäksi esiintynyt Iltin ja Naantalien musiikkijuhlilla. Packalén on esittänyt laajan kirjon passio- ja oratoriokirjallisuutta ja vierailut useimpien suomalaisten orkesterien solistina. Hän on myös esiintynyt Saksassa ja Itävallassa. Jeni Packalén on palkittu Lappeenrannan laulukilpailuissa toisella palkinnolla 2008. Vuonna 2009 hän oli Suomen Richard Wagner-kulttuuriyhdistyksen Bayreuth stipendiaatti. Radion Sinfoniaorkesterin kanssa levytetty A.B. Zimmermannin musiikkia sisältänyt levy palkittiin syksyllä 2019 Classica Magazinen ”vuoden shokki”-palkinnolla.

TENORI EERO LASORLA on valmistunut musiikin maisteriksi Santa Cecilia -konservatoriosta Roomasta. Oratorio-solistina hän on toiminut mm. Beethovenin 9. sinfoniassa Italian Pesarossa, sekä Suomessa Bachin Matteus-passiossa, jouluatoriossa ja Mendelssohnin oratoriossa Elias. Rossinin Petite messe solennelleä Lasorla on esittämässä nyt toista kertaa muutaman vuoden tauon jälkeen. Viime kerralla esityksen arvos-teluissa kirjoitettiin mm. ”hän toi tähän italialaista tyyliä upealla bel cantollaan”. Lasorla konsertoi viime vuonna Rooman Villa Lantessa yhdessä Marina Cesaralen kanssa. Lasorla ja italialainen pianisti Cesarale kirjoittivat italiankielisen kirjan Jean Sibelius – Lieder (LIM Ricordi), jonka avulla italialaiset voivat tutus-

tua Sibeliuksen yksinlaulutuotantoon. Oopperan saralla hän on laulanut tenoripääosat mm. teoksissa Rigoletto (Verdi), Elinan surma (Merikanto), Ruuvikierre (Britten), Kaarle-kunin-kaan metsästys (Pacius), Lemmenjuoma (Donizetti), Hulttion tie (Stravinski) sekä nimiosan Marko Aution tänä keväänä kantaesitetystä oopperassa Taisto. Lasorlan taiteellista työskentelyä ovat olleet tukemassa mm. Suomen kulttuurirahasto ja Niilo Helanderin Säätiö.

BARITONI HEIKKI KILPELÄINEN on valmistunut musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta ja suorittanut jatko-opintoja Zürichin kansainvälisessä oopperastudiossa. Ennen musiikkiopintojaan Kilpeläinen opiskeli diplomi-insinööriksi Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa. Hän on ollut kiinnitettyä solistitehtäviin mm. Bremenin, Bonnin ja Düsseldorfin oopperataloissa, ja esiintynyt myös lukuisissa muissa Euroopan suurista oopperataloista.

Suomessa Kilpeläinen on laulanut Kansallisoopperassa ja Savonlinnan oopperajuhlilla, esiintyen yli 70:ssä oopperaroolissa mm. Escamillona Bizet:n Carmenissa, Mozartin Don Giovannin nimiosassa, ja Oneginina Tšaikovskin Jevgeni Oneginissa. Oratorioiden ja konserttiesitysten solistina Heikki Kilpeläinen on laulanut ympäri Eurooppaa ja hän on myös esiintynyt liedkonserteissa Japanissa kolmeen otteeseen. Kirkkomusiikkiohjelmistoonsa Heikki Kilpeläinen on sisällyttänyt mm. Händelin Messiaksen ja Bachin Jouluoratorion. Hän on vuosien varrella esiintynyt yli 30 eri orkesteriteoksen solistina.

ANU PULKKINEN aloitti syyskuussa 2023 Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan urkurina. Sitä ennen hän työskenteli Kuopion tuomiokirkon urkurina sekä Taideyliopiston Sibelius-Akatemian urkujensoiton sekä liturgisen soiton taideopettajana.

Pulkkinen valmistui musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemian kirkkomusiikinosastolta 1998, jossa hänen opettajinaan olivat Juha Laasio sekä prof. Erkki Tuppurainen. Hän suoritti urkujensoiton A-tutkinnon professori Kari Jussilan johdolla 2001. Pulkkinen on soittanut useilla urkujensoiton mestarikursseilla Euroopassa, mm. Pariisissa Naji Hakimin oppilaana. Hän konsertoi säännöllisesti eri puolilla Suomea niin soolokonserttein kuin myös yhdessä kuorojen, solistien sekä kamarimusiikkiryhteyden kanssa urkurina, cembalistina ja pianistina. Konserttimatkoja hän on tehnyt Itävaltaan, Unkariin, Viroon ja Saksaan. Pulkkinen sai Director Musices -arvonimen 2019.

JUKKA NYKÄNEN on erittäin monipuolinen pianisti, säveltäjä ja sovittaja. Hän on työskennellyt laajasti laulumusiikin, oopperan, teatterin ja orkesterimusiikin sekä radion ja TV:n parissa. Hän on soittanut mm. Radion sinfoniaorkesterin, Helsingin kaupunginorkesterin, Tapiola Sinfoniettan, Vantaan viihdeorkesterin sekä Retuperän WBK:n solistina ja esiintynyt mm. Helsingin juhlaviikoilla, Kuhmon kamarimusiikissa ja Espoon kansainvälisellä pia-noviikolla sekä Turun, Naantalin ja Mäntän musiikkijuhlilla. Suomen lisäksi hän konsertoinut Saksassa, Japanissa ja USA:ssa. Nykänen on julkaissut kaksi soololevyä ja säveltänyt useita musikaaleja. Hänelle myönnettiin vuonna 2014 Opetus- ja kulttuuriministeriön Suomi-palkinto.

JENNA RISTILÄ on savonlinnalaislähtöinen pianisti. Hän työskentelee enimmäkseen laulajien kanssa, mutta esittää myös kamarimusiikkia ja soolo-ohjelmistoa. Ristilä tekee parhaillaan taiteellista tohtorintutkintoa Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa aiheenaan suomalaiset säveltäjänaiset 1800-luvulta nykypäivään, ja hänen toinen jatkotutkintokonserttinsa 'Nainen ja Sonaatti' soi R-talon konserttisalissa 14.11 klo 19. Ristilä valmistui musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta esittävän säveltaiteen linjalta vuonna 2014, ja suoritti 2018 toisen maisterintutkintonsa samassa oppilaitoksessa pääaineenaan korrepetitio. Ristilän taiteellista työtä

ovat tukeneet mm. Suomen Kulttuurirahasto, Taiteen edistämiskeskus, Koneen Säätiö, sekä Suomalais-ruotsalainen Kulttuurirahasto.

SANAT JA KÄÄNNÖKSET

PETITE MESSE SOLENNELLE

Kyrie

Kyrie, eleison.
Christe, eleison.
Kyrie, eleison,

Gloria

Gloria in excelsis Deo
et in terra pax
hominibus bonæ voluntatis.

Laudamus te,
benedicimus te,
adoramus te,
glorificamus te.

Gratias agimus tibi

Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.

Domine Deus

Domine Deus,
Rex cælestis,
Deus Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite,
Iesu Christe.

Domine Deus,
Agnus Dei,
Filius Patris

Qui tollis

Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis;
qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nos-
tram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.

Quoniam

Quoniam tu solus Sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus Altissimus,
Iesu Christe.

PIENI VAKAVA MESSU

Herra, armahda

Herra, armahda,
Kristus, armahda.
Herra, armahda.

Kunnia

Kunnia Jumalalle korkeuksissa
ja maan päällä rauha
hyvän tahdon ihmisillä.

Me kiitämme sinua,
siunaamme sinua,
me sinua rukoilemme,
me ylistämme sinua.

Me sinua kiitämme

Me sinua kiitämme
sinun suuren kunniasi tähden.

Oi Herra Jumala

Oi Herra Jumala,
taivaallinen kuningas,
Jumala, kaikkivaltias Isä.
Oi Herra Jumalan ainoa Poika,
Jeesus Kristus, kaikkein korkein.

Oi Herra Jumala,
Jumalan Karitsa,
Isän Poika.

Joka pois otat

Joka pois otat maailman synnit,
armahda meitä,
joka pois otat maailman synnit,
ota vastaan rukouksemme.
Joka istut Isän oikealla puolella,
armahda meitä.

Sillä

Sillä sinä yksin olet pyhä,
sinä yksin olet Herra,
sinä yksin olet korkein,
Jeesus Kristus.

EN LITEN ALLVARLIG MÄSSA

Kyrie

Herre, förbarma dig
Kristus, förbarma dig
Herre, förbarma dig

Gloria

Ära vare Gud i höjden
och frid på jorden,
människorna en god vilja.

Vi tackar dig,
och välsignar dig,
vi tillbeder dig
och prisar dig.

Vi tackar dig

Vi tackar dig
för din stora äras skull.

O Herre Gud

O Herre Gud,
du himmelska konung,
Gud, allsmäktige fader.
O Herre, Guds ende son,
Jesús Kristus, den allra högste.

O Herre Gud,
Guds lamm,
Faderns enfödde son.

Du som tar bort

Du som tar bort världens synder,
förbarma dig över oss,
du som tar bort världen synder,
hör våra böner.
Du som sitter på Faderns högra
sida,
förbarma dig över oss.

Ty

Ty du allena är helig,
du allena är Herren,
du ensam är den högste,

Cun Sancto Spiritu

Cum Sancto Spiritu
in gloria Dei Patris.
Amen.

Credo

Credo in unum Deum,
Patrem omnipotentem,
factorem cæli et terræ,
visibilem omnium
et invisibilem.

Et in unum Dominum
Iesum Christum,
Filiū Dei unigenitum,
et ex Patre natum
ante omnia sæcula.
Deum de Deo,
lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero,
genitum, non factum,
consubstantialem Patri:
per quem omnia facta sunt.

Qui propter nos homines
et propter nostram
salutem descendit de cælis.
Et incarnatus est
de Spiritu Sancto
ex Maria Virgine,
et homo factus est.

Crucifixus

Crucifixus etiam pro nobis
sub Pontio Pilato;
passus et sepultus est.

Et resurrexit

Et resurrexit tertia die,
secundum Scripturas,
et ascendit in cælum,
sedet ad dexteram Patris,
Et iterum venturus est cum
gloria,
iudicare vivos et mortuos
cuius regni non erit finis,

Pyhän Hengen kanssa

Pyhän Hengen kanssa
Isän Jumalan kunniaassa.
Amen.

Uskontunnustus

Uskon yhteen Jumalaan,
kaikkivaltiaaseen Isään,
taivaan ja maan,
kaiken näkyvän
ja näkymättömän Luojaan.

Ja yhteen Herraan,
Jeesukseen Kristukseen,
Jumalan ainoaan Poikaan,
joka on syntynyt Isästä
ennen aikojen alkua,
Jumala Jumalasta,
valo valosta,
tosi Jumala tosi Jumalasta,
syntynyt ei luotu,
joka on samaa olemusta kuin Isä
ja jonka kautta kaikki on saanut
syntynsä,

joka meidän ihmisten
ja meidän pelastuksemme tähden
astui alas taivaista
Hän tuli lihaksi
Pyhästä Hengestä
ja neitsyt Mariasta
ja syntyi ihmiseksi.

Ristiinnaulittiin

Hänet jopa ristiinnaulittiin
puolestamme
Pontius Pilatuksen aikana,
kärsi kuoleman ja haudattiin.

Ja hän nousi kuolleista

Ja hän nousi kuolleista kolmantena
päivänä, niin kuin oli kirjoitettu,
ja astui ylös taivasiin,
istuu Isän oikealla puolella,
ja on kirkkaudessa tuleva takaisin
tuomitsemaan eläviä ja kuolleita,
ja jonka valtakunnalla ei ole
loppua.

Med den Heliga ande

Med den Helige ande,
i Guds Faderns ära.
Amen.

Trosbekännelsen

Jag tror på den enda Guden,
den allsmåktige Fadern,
skaparen av jord och himmel,
skaparen av allt det synliga
och det osynliga.

Och på en enda Herre,
Jesus Kristus.
Guds ende son,
som föddes av sin fader
redan innan tidernas
begynnelse,
Gud av Gud, ljus av ljus,
den sanna Guden av den sanna
Guden,
född, inte skapad,
som är samma väsen som
Fadern och genom vilket allt har
fått sitt ursprung,

som för oss människor,
och för vår frälsnings skull,
steg ned från himlen,
blev till kött
av den helige Ande
av jungfru Maria
och föddes till människa.

Korsfästes

Han korsfästes för vår skull
under Pontius Pilatus tid,
led döden och begravdes.

Och han uppsteg

Och han uppsteg på den tredje
dagen
från de döda, såsom skrivits,
och insteg i himlen,
sitter på Faderns högra sida,
och skall i klarhet återuppstå
för att döma levande och döda,
och vars rike saknar ände.

Et in Spiritum Sanctum,
Dominum et vivificantem:
qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio
simul adoratur et
conglorificatur:
qui locutus est per prophetas.

Et unam, sanctam, catholicam
et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem
mortuorum,
et vitam venturi sæculi.
Amen

Sanctus

Sanctus, Sanctus,
Sanctus Dominus
Deus Sabaoth.
Pleni sunt cæli et terra
gloria tua.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi:
dona nobis pacem.

Ja Pyhään Henkeen,
Herraan ja eläväksi tekijään,
joka lähtee Isästä ja Pojasta,
jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa
kumarretaan ja kunnioitetaan
ja joka on puhunut profettojen
kautta.

Ja yhden, pyhän, yhteisen
ja apostolisen kirkon.
Tunnustan yhden kasteen
syntien anteeksiantamiseksi
Odotan kuolleiden ylösnouse-
musta
ja tulevan maailman elämää.
Aamen.

Pyhä

Pyhä, pyhä, pyhä
Herra Jumala
Sebaot!
Taivas ja maa on täynnä
hänen kirkkauttansa.
Hoosianna korkeuksissa.

Jumalan Karitsa

Jumalan Karitsa,
joka kannat maailman synnin,
armahda meitä.
Anna meille rauha.

Och på den heliga ande,
Herren och levandegöraren,
kommen av Fadern och Sonen,
som tillsammans med dem
äras och tillbes,
och som har talat genom
profeterna.

Och en helig, gemensam
apostolisk kyrka.
Jag bekänner ett dop
för syndernas förlåtelse
och väntar på de dödas
uppståndelse
och det eviga livet.
Amen.

Helig

Helig, helig, helig
Herre Gud
Sebaot!
Himmel och jord är fyllda
av hans klarhet.
Hosianna i höjden.

Gud lamm

Guds lamm,
som bär världens synder,
förbarma dig övers oss.
Giv oss frid.

HELSINGIN
FILHARMONINEN
KUORO

UUDENVUODEN KONSERTTI

31.12.2023 klo 18.00
Helsingin tuomiokirkko

Sibelius, Puccini, Mozart, Kantelinen

JOHANNA NYLUND SOPRAANO
HILDA KUNNOLA HARPPU
JUKKA NYKÄNEN PIANO
JOUSIKVINTETTI

JONAS RANNILA KAPELLIMESTARI

lippu.fi LIPUT 30/25 € LIPPU.FI

WWW.HELSINGINFILHARMONINENKUORO.FI